

GUDS FRIE NÅDE UTELUKKER ALL LOV-RELIGION

Av Kåre Svebak

31.10.2013

Innholdsfortegnelse

GUDS FRIE NÅDE UTELUKKER ALL LOVRELIGION	1
Innholdsfortegnelse	1
«Nåde være med dere og fred fra Gud vår Far og Herren Jesus Kristus»	2
Guds frie nåde med forbehold er lovreligion	4
Den Oppstandnes tegn – Guds kirkes kjennetegn	6
Motsetninger mellom evangeliets religion og all lovreligion	9
Kilde og begrunnelse	9
Budskap og motivering	10
Budskap og virkning	10
Sluttord	13

Påstand eller kjensgjerning? Det beror på begrunnelsen, og den har vært omstridt helt siden Jesu oppgjør med farisèerne og saddusèerne. - Vet vi begrunnelsen? Og vet vi hva friheten består i og hva den innebærer?

Uttrykket «Guds frie nåde» spiller på bibelsteder som utelukker menneskets medvirkning i frelsen. Et par eksempler: **Mt 20:28** – *Menneskesønnen (er ikke) kommet for å la seg tjene, men for selv å tjene og gi sitt liv som løsepenge for mange (v 22).* **Rom 3:24** - *ufortjent og av hans nåde blir de erklært rettferdige på grunn av forløsningen i Kristus Jesus.* **Ef 1:7** – *I ham har vi forløsningen som ble vunnet ved hans blod, syndenes forlatelse (2:4-9, Kol 1:14).* Eksemplene representerer ingen «paulinsk» særtradisjon, men den nytestamentlige tro: Guds frelsesverk - fullført i en bevitnet Jesus-historie, er eneste årsak til vår frelse hos Gud, og eneste årsak til den kristne søskenkjærlighet med Jesus som forbilde. (Mt 26:42, 1 Pet 1:18-21, Heb 9:15, 27f. Joh 1:29, 11:49-52, 18:11, 1 Joh 2:1f, 4:9f. Åp 5:7ff. Osv.) Den kristne søskenkjærlighet eller menighetsetikk er ikke emnet her (jf Mt 18:21-35).

Guds frie nåde er ingen frihet fra Guds gode skapervilje. Guds frie nåde består i frifinnelsen fra skyld og skam og håpløshet under Guds hellige lov, når den anklager og fordømmer våre overtredelser i tanker, ord og gjerninger. Da gjengjelder Gud oss som fortjent. Det er vår

skyldighet mot åpenbaringsordets hellige Gud å elske Ham over alle ting og vår neste som oss selv, men Gud skylder ingen å vise nåde. Det gjør han *kun* for sin egen godhets skyld.

Med syndenes forlatelse setter Gud oss fri til å leve det liv han har skapt til å leve. Gjerningene har han lagt foran oss, tydeliggjort i Tibudsloven og skjerpet i Jesu undervisning, f eks Bergprekenen. Årsaken til Guds frie nåde ligger utenfor oss og forut for det liv vi lever. Årsaken er Guds Sønnns lidende lydighet i Jesu skikkelse, og ingenting annet. **Gal 4:4f** – *i tidens fylde gav Gud sin Sønn, født av en kvinne, født under loven. Han skulle kjøpe dem fri som stod under loven, så vi kunne få barnekår.*

Med sin lovforkynnelse ryddet Johannes Døperen for Kristus. Hva loven krever og ingen dødelig makter, det gir Gud i Jesus Kristus. Ved det Guds Lam som bar verdens synder, lærer vi noe nytt – frelsen å kjenne, **Lk 1:77f** – *ved deres synders forlatelse, for vår Gud er rik på miskunn.* Med denne kjennskap til Guds *ubetingede* nåde er vi fri til å tjene den Hellige Gud uten frykt for hans åsyn - i hellighet og rettferdighet alle våre dager (v 74).

Her merker vi oss sammenheng og forskjell mellom årsak og virkning. *Årsaken* til Guds frie nåde er Guds enbårne Sønn i hans lidende lydighet. *Virkningen* er hans virksomme nærvær i de troendes liv. Årsaken – «Kristus utenfor oss» - utelukker vår medvirkning. Men gjør vi frelsens årsak betinget av virkningen, er vi over i lovreligion.

«Nåde være med dere og fred fra Gud vår Far og Herren Jesus Kristus»

Martin Luther konstaterer at den apostoliske hilsen forkynner «noe nytt, som verden aldri har hørt før evangeliet ble forkynt. Begge disse ord - nåde og fred - inneholder hele kristendommen. Nåden forlater synden, freden roer samvittigheten.

Våre to djevler som plager oss, er synden og samvittigheten, lovens kraft og syndens brodd (1 Kor 15:56). Begge disse villdyr har Kristus beseiret og underlagt seg i denne verden og i den kommende. Dette er verden uvitende om. Derfor kan den ikke gi noen sikker undervisning om hvordan man skal beseire synden, fortvilelsen og den evige død. Det er en lære som er gitt av Gud, og ikke oppfunnet av noen fri vilje, noen menneskelig fornuft eller noen menneskelig visdom.

/.../ Nåde innebærer syndenes forlatelse, og freden en glad og rolig samvittighet. Fred kan man ikke ha uten at synden er tilgitt. /.../ For jo mere vi strever og svetter for å bortta synden, jo verre får vi det. Den borttas nemlig kun med nåden og ikke på noen annen måte.

/.../ de som ikke forstår læren om rettferdiggjørelsen (el frifinnelsen), de rydder forsoner Kristus av veien. /.../ den kristne lære - den eneste sanne teologi, fremstiller ikke Gud i hans majestet, slik Moses og andre lærere gjør, men taler om Kristus, født av jomfruen, vår midler og prest osv. For når vi i sjelekamp med loven, synden og døden har med Gud å gjøre, er ingenting mer farlig enn å fare omkring i himmelen med våre funderinger og betrakte Gud selv i hans ufattelige makt, vishet og majestet og vilje for å få rede på hvordan han har skapt og styrer verden. Om du oppfatter Gud på den måten og vil forsone ham uten midleren Kristus

og selv være din midler med dine gjerninger /.../ må resultatet kun bli ett, nemlig at du faller lik Lucifer og mister Gud og alt i forferdelig fortvilelse.

/.../ Husk derfor nøye, at når det gjelder rettferdiggjørelsen eller nåden /.../ skal vite ikke vite av noen annen Gud enn denne inkarnerte og menneskelige Gud.» (Gal 1:3. Store Galaterbrevskommentar, WA 40:1, 72f, 76-78. E sv overs.)

Guds frie nåde med forbehold er lovreligion

Gal 5:1, 4 – Til frihet har Kristus frigjort oss. Stå derfor fast og la dere ikke på nytt tvinge inn under trelldommens åk. /.../ Dere som vil bli rettfærdige for Gud ved loven, er skilt fra Kristus, dere er falt ut av nåden. (Jes 9:4, Joh 8:36, Apg 15:10, Rom 6:18, 8:2, 1 Pet 2:16).

Dette er fort sagt, sier Luther. Problemet oppstår i dagliglivet, når blir fristet til å sikre troen med gjerninger så godt vi kan. Da oppstår den selvmotsigelse som røver troens frimodighet. Andre lever i lykkelig uvitenhet om selvmotsigelsen, når de begrunner troen på Guds nåde og fred. De skal få hjelp av Guds ord. Men årsaken kan også være vranglærere på prekestoler og lærekatedre. Dem skal vi unngå (Mt 16:17, Rom 16:17).

Eksempler: Synderens frifinnelse på grunn av Kristi lidende lydighet blir forkynt med forbehold om rett anger og levnets forbedring. Da forutsetter man at mennesket har beslutningsfrihet i troens saker, og evne til å samarbeide med Gud om frelsen. Dette samrøre kommer til uttrykk på mange vis: *Appell-forkynnelse*. - *Dåpen* forstått som lydighetshandling. - *Bønn og lovsang* brukt som middel til å gjenopprette harmonien i tilværelsen. – *Nattverdfeiring* forstått som «virkekraftig» årsak til det sakramentale under i Herrens Nattverd. – *Den ytterste dom:* Man lærer at også de troende skal dømmes etter gjerninger. Osv.

Eksemplene gjelder to former for «herlighetsteologi», som begge søker støtte for frelsen i mennesket. Den ene tolker Bibelen i lys av menneskets evner (på reformert vis), den andre i lys av kirkens tradisjon (på Romerkirkens vis). Men begge later som om apostelordets lære fra Skriftens Herre handler om noe annet enn Guds gave-rettfærdighet, den evangeliet åpenbarer. Med forbehold om virkninger (helliggjørelsen) bygger man kristeliggjorte fellesskapet på lovreligionens grunn. Tankegangen er gammel i kirkens historie.

«Kirken skaper evcharistien», sa mange allerede på 1100-tallet. Fremstående teologer innvendte at man la for stor vekt på kirken, men ble overhørt. Luther-eleven *Martin Chemnitz* hevdet samme innvending mot Tridentinums forsvar for tradisjonen. Hva Chemnitz sa, var gammelt nytt. Forestillingen om en bibeltolkning i samklang med hele kirkens tradisjon anvender antikkens sannhetskriterium. Med denne religionsimport forfalsker man kirkens apostoliske katolisitet i kraft av apostelordets læreautoritet fra Skriftens Herre. Med stor konsekvens fremstår kirken med læreoppdateringer i en utviklingsprosess. Der er Guds frie nåde en fremmed fugl, og med den frelsens årsak i Sønnens lidende lydighet «utenfor oss».

Jesu konflikt med farisèernes og saddusèernes lære består, og Jesus advarer oss mot denne surdeig (Mt 16:6, 12). Matteus har i sin redigering plassert advarselen forut for Jesu spørsmål til alle mennesker, men fremfor alt til de tolv: «Hvem sier dere at jeg er?» (v 15). Plasseringen betoner advarselen. Årsaken til Guds frie nåde – Kristi lidende lydighet – er lett å forstå. Men gjør vi en teori ut av saken, går vi glipp av poenget. Det er i vår svakhet vi skal øve troen på frelsens gave. Når vi erfarer arvesyndens motstand i tanker, ord og gjerninger, det er da vi skal anvende frelsens gave, gitt den enkelte i dåpen til Jesu død og oppstandelse. Med påkallelse og bønn skal vi anvende Kristi lidende lydighet, enhver på seg selv, og sette all vår lit til Guds gave-rettfærdighet, Jesus Kristus. Syndenes forlatelse for Kristi skyld – skal

anvendes hele veien, så lenge det heter i dag. Gud Den Hellige Ånd kommer den svake til unnsetning (Rom 8:26). Det gjør han med evangeliet om Kristi velgjerninger og gir med Guds nådetilsagn fred i samvittigheten (2 Kor 12:10). Slik øser vi av frelsens kilde i dagliglivets gjøremål. **Sal 71:16** – *Din rettferdighet vil jeg prise, din alene*. Med gjerninger som har Guds ord og befaling for seg.

Troen ser ikke Kristi fornyende gjerning ved troen, men hen til den rettferdighet som evangeliet åpenbarer av tro til tro (Rom 1:16f). Mot alle odds fornyer han med sin Ånd det indre menneske og lar oss vinne seier mot Guds fiendemakter. Men setter vi oss det kvalifiserte opprykk som mål, mister vi Guds gave-rettferdighet av syne og søker opprykk i kristeliggjort lovreligion.

Dermed har jeg antydnet dåpformaningens betydning. Læren først og deretter formaning eller rettere – oppmuntringen til å anvende Guds løfte i gjerninger til nytte for mennesker (Tit 3:8). Mulighetene er mangfoldige som livet selv, og kjærligheten gjør oppfinnsom. Hvor troen øves i døptes liv, blir Guds frie nåde «til lykke og salighet». Når nattverdgjester hilser hverandre med disse ord, på vei ut eller på kirkebakken, er ordene en dåppåminnelse til oppmuntring med Kristus som gave. Opphører dåpformaning, opphører også skikken.

Åpenbaringsordets evige Gud er trofast. Guds trofasthet er tema i Sakarias' lovsang (Lk 1:68-79), og forutsetningen for den nåde jomfru Maria lovsynger. Gud har «*har sett til sitt folk og forløst det*» (Lk 1:69). All ære tilkommer den trofaste Gud ved Jesus Kristus. **Sal 46:8** - *Jakobs Gud er vår faste borg*. Den tro han gitt oss, trenger ingen oppdatering. Troens bekjennere spør etter «de gamle stier» (Jer 6:16) og «følger Lammet hvor det går» (Åp 14:4).

Den Oppstandnes tegn – Guds kirkes kjennetegn

Guds frie nåde mot Adams falne ætt lar oss kjenne den hellige Gud i hans kjærlighet, så mye større enn hans nidkjærhet. **Dan 9:7, 9** – *Din er retten, Herre, og vår er skammen. /.../ Hos Herren vår Gud er barmhjertighet og tilgivelse, enda vi har satt oss opp mot ham.* –I tillit til Guds frie nåde for Krisiti skyld istemmer vi Daniels ord, **v 18f** – *det er ikke i tillit til våre rettferdige gjerninger at vi bærer våre ydmyke bønner fram for deg, men i tillit til din store barmhjertighet. Herre. Hør! Herre tilgi! Herre, gi akt på vår bønn! Grip inn, dryg ikke – for din egen skyld, for ditt Navn er nevnt over /.../ ditt folk.*

Guds nådetilsagn – «Jeg forlater deg dine synder» - har utspring i Guds vesen (Joh 20:22f). **2 Mos 34:6** – *Herren er en barmhjertig og nådig Gud, langmodig og rik på miskunn og sannhet* (2 Krøn 30:9 m fl). Slik fremstod Guds innerste hjertelag i Jesu skikkelse med «*den herlighet som den enbårne Sønnen har fra sin Far, full av nåde og sannhet*» (Joh 1:14). Guds endegyldige og eviggyldige uttrykk er «Jesus Kristus og ham korsfestet», tidenes tegn og sentrum i Guds frelseshistorie (Mt 16:3, 1 Kor 2:2, 15:1-3, Åp 5:12). Utelukket er «*gjerninger i rettferdighet som vi har gjort*» (Tit 3:5, følge grunnteksten!). Det er fort sagt.

Uten den syndserkjennelse som Guds lov virker, gir ikke mennesket slipp på sin medvirkning i frelsen. *Hvordan får vi del i frelsens goder? Hvordan blir Guds frie nåde min?* Det ordner jeg selv! Praksis vitner om forakt - ikke bare for Guds handlende allmakt og suver men også om nådemiddelforakt og egenrettferdighet, neddopet i snusfornuftige og bekvemme løsninger.

Mitt poeng er dette: Det gir ikke mening å forkynne «Kristus og ham korsfestet» løsrevet fra inkarnasjonen – «unntaget ved Den Hellige Ånd», og løsrevet fra hans virksomme nærvær med *Guds kirkes kjennetegn* i «de helliges forsamling» (CA 7). *Jesus-historien fortsetter med tegnene han innstiftet de førti dagene fra Påskedagen til Himmelfartsdagen* – da han ga apostlene og deres etterfølgere løse- og bindemakten, misjons- og dåpbefalingen, og talte med dem «*om det som har med Guds rike å gjøre*» (Apg 1:3). Blant de ting hørte Herrens Nattverd, innstiftet «i den natt han ble forrådt».

Tegnene ble tatt i bruk da kirken fremstod som endetidens gudsfolk på Pinsedagen, og bruken – også misbruken! - bevitner Guds vitnesbyrd, som oppreiste Kristus fra de døde og stadfestet sitt forsoningsverk i Jesu korsdød. Han ble oppreist *på grunn av vår rettferdiggjørelse* for å være troens rettferdighet for Gud (Rom 3:25 har dià i to parallelle setninger som i lys av sammenhengen krever oversettelsen «på grunn av».) Den Oppstandne er kilden til Guds kirkes kjennetegn. *Kilden gjør tegnene unike.* Likevel hender det at man fra kirkehold omtaler kirkens kjennetegn i alminnelighet, som om folk vet å tyde dem. Virkningen taler for seg. Kirketegnenes allminneliggjørelse er kirkedød.

Tegnene er de samme i kirkens historie siden Pinsedagen – de han innstiftet og befalte før Himmelfartsdagen. Med tegne forvaltet slik han har befalt, kommer den oppstandne Jesus med sitt nåderike i den forsamlede menighet. Han er forsamlingens midtpunkt, virkmed Ord og Sakrament. Hvorfor? Han vil ha samfunn med «tollere og syndere» og være dem

nådig for sin egen skyld. **1 Joh 1:2f** – *livet ble åpenbart, vi har sett det og vitner om det og forkynner dere det evige liv, som var hos Faderen og ble åpenbart for oss. Det som vi har sett og hørt, forkynner vi også for dere, for at dere skal ha samfunn med oss, vi som har samfunn med Faderen og hans Sønn Jesus Kristus.*

Ingen dødelig evner å få del i forsoningens goder av egen fornuft eller kraft. Men Gud kan. Han «*gjør de døde levende og byr det som ikke er, å bli til*», Rom 4:17b (1 Mos 17:5, Joh 5:21). Guds frie nåde gjør Herrens Nattverd til troens fest. Giveren strukturer Nattverdens Liturgi med sine allmaktsord over fremsatt brød og vin. Troens gjensvar er takkofferet.

Den lutherske messe bringer intet nytt, men har med Kristus sin glede i Guds frie nåde. Oppreist fra døden i våre synder, er vi frelst av nåde, fri til å leve det liv vi er skapt til å leve i gjerninger som har Guds ord og befaling for seg (Ef 2:4f). Med Kristus som *gave*, blir vi utsendt til gode gjerninger med Kristus som *eksempel*. Ved troen frembærer vi våre legemer som takkoffer for Gud Faderen ved Sønnen i Den Hellige Ånd (Rom 12:1, Gal3:24ff).

Her merker vi oss en ting: Tegnene hører sammen med apostlene og deres etterfølgere i *den nye pakts prekenembete – «Åndens embete»* (2 Kor 3:8). **Lk 10:16** – *Den som hører dere, hører meg.* **2 Kor 5:20f** – *Altså er vi sendebud i Kristi sted, så Gud formaner gjennom oss. I Kristi sted ber vi: La dere forsones med Gud!*

Hva gjør dette prekenoppdrag troverdig? Svaret er Guds troverdighet. Med Jesu oppstandelse fra de døde har Gud stadfestet Jesu undervisning i Skriftene om sin person og sitt verk (Apg 17:31). Evangelistene forteller om den Oppstandnes disippelmøter ved elve anledninger. De mange øyenvitner til den Oppstandne var vitner til Guds trofasthet i handlende allmakt, slik Skriftene har sagt. Guds kirkes tro er *Guds* tro. Han er dens opphav – og ingen annen. Troen på Guds frie nåde for Kristi skyld var utenkelig fra første stund. **Mt 11:25** – *På den tid tok Jesus til orde og sa: «Jeg priser deg, Far, himmelens og jordens Herre, fordi du har skjult dette for kloke og forstandige, men åpenbart det for enfoldige.»* Blant de enfoldige hørte Sakarias og Elisabet, Maria og Josef, Simeon og Hanna, og noen fattige fiskere, ulærde menn av folket. Denne kjensgjerning stadfestet Paulus med profetordene, **1 Kor 2:9/Jes 64:3** – *Det intet øye så, og intet øre hørte, det som ikke kom opp i noe menneskes tanke, alt det Gud har gjort ferdig for dem elsker ham.*

Også Guds fiendemakter vet Jesus-historien, men avskyr meningen: «*Han er min HERRE, som har gjenløst meg, fortapte og fordømte menneske*», osv. (Lille Katekisme, Luthers forkl). Ordene beskriver årsaken til Guds frie nåde og Guds mål med den: - «*for at jeg skal være hans egen og leve under ham i hans rike og tjene ham i evig rettferdighet, uskyldighet og salighet.*» Skillet mellom Guds frie nåde og all lovreligion er uoverstigelig. Mennesker kan vel tilsløre, men aldri oppheve skillet.

Jesus kalte den tids bibelkritikere og kirkefornyere for hyklere og en ond og utro slekt (Mt16:1-4). Herrens ord til sitt folk ved profeten Esekiel, kap 34, anvender han her på Adams falne ætt. Vi kommer alle til verden med steinhjarter for Gud, vår skaper. Men han som knuser steinhjarter med lovens hammer, vil gi oss nye sinn. **Jer 23:29** – *Mitt ord, er ikke det som ild, lik en slegge som knuser fjell? – sier Herren.* Gud seg mot de falske profeter, de

«som stjeler mine ord fra hverandre /.../ og fører mitt folk på villspor med sine løgner (30-32). Mennesker kan gi værprognoser, men ikke tyde ham som er Tidenes Tegn (Mt 16:1-4). **Rom 3:19** – *Vi vet at alt det som loven sier, gjelder dem som har loven, for at hver munn skal tie og hele verden stå skyldig for Gud.* - Jesus brukte Guds lov mot lovens treller, og viste at selv den frommeste farisèer var en overtreder. Derfor har ikke Gud gitt oss noe annet tegn enn Jonas-tegnet – Jesu oppstandelse fra de døde, **Mt 12:40** – *Liksom profeten Jona var tre dager i hvalfiskens buk, slik skal Menneskesønnen være tre dager og tre netter i jordens dyp.*

Profeten Jonas ble kastet over bord på grunn av sine synder. Kristus døde for våre synder og oppstod rettferdiggjort. Han er det Jona-tegn som Moses, Profetene og Salmene beskriver, og evangelistene og apostlene bevitner. Jesus vitnet med mange undergjerninger om sin Guddoms person. Noen trodde på ham. Andre stod ham imot med stålsatte sinn og rådslo sammen om å drepe ham (Joh 11:47). Det hjalp dem ikke at Jesus hadde stått opp fra de døde. Abrahams ord til den rike mann gikk i oppfyllelse, **Lk 16:31** – *Hører de ikke Moses og Profetene, lar de seg heller ikke overbevise om noen står opp fra de døde.* Hvor Guds frie nåde blir avvist, går Tidenes Tegn sin vei og flytter lysestaken bort (Åp 2:5).

Motsetninger mellom evangeliets religion og all lovreligion

Kilde og begrunnelse

Åpenbaringsordets Gud er kilden til evangeliets religion.

Mennesket er kilden til lovreligion – også gudsfornekterens livssyn. Under våre samfunnsforhold blir skillet tilslørt og evangeliet om Guds frie nåde klassifisert og relativisert som et trosalternativt blant andre.

Åpenbaringsordets Gud har talt og handlet i sitt utvalgte folks historie, og oppfylt sine løfter i en bevitnet Jesus-historie (Lk 24:44-48).

Menneskenes gudsforestillinger og livssyn er stumme lik avgudsbilder, lunefulle lik Allah og dunkle lik orakelet.

Den rett utlagte Skrift fra dens Herre er eneste kilde og norm for lære og liv. Fra Herren Jesus har vi fått apostelordets himmelske lære, stadfestet med hans lidelse, død og oppstandelse, slik Skriftene har sagt. Jesu Kristi person og verk lar oss kjenne den levende Gud som venn til venn og ha evig liv i samfunn med ham (Rom 4:17, Joh 17:3).

All lovreligion beror på spekulasjon eller «herlighetsteologi», begrunnet i overtroen på menneskets evne til å frelse seg selv eller medvirke til sin frelse. Representanter for den kristeliggjorte variant påstår å representere «Bibelens «budskap» (kanon i kanon), når de begrunner læretilpasninger med «skjønn», «dypere innsikt», «helhetlige hensyn» og lignende, og tilpasningene legitimerer de med antikkens sannhetskriterier - stor oppslutning og utbredelse over lang tid (Vincent av Lerin, d før 450).

Evangeliets Gud er en forsonet Gud. Guds enbårne Sønn har med sin tilsynekomst i Jesu tjenerskikkelse oppfylt sin hellige lov i alle deler og i alles sted, og opprettet nådepakten i sitt blod. Han er troens rettferdighet og vår eneste ros hos Gud (Mt 5:3, 11:5. Lk 4:18).

All lovreligion – med eller uten gudstro – lar mennesket være sin egen lykkes smed, prisgitt egne og andres spekulasjoner og forventninger. Med forbehold om lovoppfyllelse, representerer lovreligionene mange frelsesveier, men uten frelsesvisshet.

På grunn av Kristi fortjeneste er adgangen til Guds nåderike gratis og fri.

All lovreligion tilbyr frelse mot vederlag i en eller annen form. Uten lovoppfyllelse helt og fullt, står endog det frommeste menneske under lovens anklage og forbannelse (Gal 3:10, Rom 3:9-19). Forsøk på meningsfulle begrunnelser avslører den egenrettferdiges forakt for Guds frie nåde og tillit til livsløgnen (Joh 8:31f).

Den Hellige Ånd virker troen når og hvor han vil i dem som hører Kristi ord om sin lidelse og død i alles sted. De får nåde til å anvender Kristi velgjerninger, enhver på seg selv (Mt 11:12). Guds frie nåde – frifinnelsen for Kristi skyld - omfatter tilegnelsen, ikke bare i begynnelsen, men hele veien.

All lovreligion forkynner frelsesvilkår: Vandelen må oppfylle bestemte krav i samsvar med vedkommende virkelighetstolkning, alltid med en undertone av håpløshet.

Budskap og motivering

*Guds frie nåde motiverer til et liv i omvendelse og tro på syndenes forlatelse, og til tjeneste for Gud og medmennesker med nådelønnen i herlighetsriket for øye. Frelst av nåde, lever de troende med Kristus som **gave** i gode gjerninger med Kristus som **eksempel**. (Ef 2:5, 10, Apg 26:18) Gud gir også nådelønnen for sin egen skyld.*

Med lovreligion stoler menneskene på seg selv (Fil 3:4).

Guds visdom i en korsfestet Kristus avslører dårskapen i menneskenes gudsbilder, lovreligiøsitet og omfattende virkelighetstolkninger.

Lovens treller oppfyller ikke lovens krav av et helt hjerte, men søker trøst i selvforbedring, penger, gods og ære. «Mange lever som fiender av Kristi kors. De ender i fortapelsen, deres gud er magen og de setter sin ære i det som er en skam for dem, og de er bare opptatt av jordiske ting», Fil 3:18f.

Gud har gjort sin frie nåde troverdig med Jesu Kristi oppstandelse fra de døde, slik Skriftene har sagt. Guds kirke fremtrer med Guds troverdighet når døpte mennesker får lære å holde alle Kristi befalinger til kirken. Sendt av den oppstandne Kristus, trenger ikke kirken å legitimere sin virksomhet noe sted (Apg 4:20).

All lovreligion må legitimere sin virksomhet på samtidskulturens vilkår, og markere sin betydning som samfunnsbevarer, tradisjonsbærer, fredsstifter og pådriver i saker som er av grunnleggende betydning for livet i denne verden.

Kirkens kjennetegn fra den Oppstandne er unike, både det forkynte evangelium og synlig i sakramentets skikkelser (Jf 1 Kor 4:1).

Lovreligion representerer det allmene – rettferdiggjørelse med gjort gjerning og frelse for kvalifiserte.

*Med tegnene fra den Oppstandne, istemmer kirken istemmer Guds vitnesbyrd: (1) **Jesu persons** hemmelighet – «Guds enbårne Sønn, vår Herre, som ble unnfanget ved Den Hellige Ånd», (2) **Guds forsoning** med verden i Jesu korsdød, og (3) **den rett utlagte Skrift** fra dens Herre og kirkens Lærer, Jesus Kristus.*

Kirketilpasninger til lovreligion tilslører, forvrenger og forfalsker Guds kirkes kjennetegn. Det skjer ved å alminneliggjøre kirkens kjennetegn på samtidskulturens vilkår.

Budskap og virkning

Prekenembetets oppdrag og fullmakter fra den oppstandne Kristus lar kirkens fremstå som apostolatets kirke, like forutsigbar som åpenbaringsordets trofaste Gud. Kirkens gudgitte kjennetegn formidler Guds frie nåde og med den det nye livet under Kristi nådige herredømme.

Med kirketilpasninger til lovreligion fremstår kirkefellesskapet med en oppdatert og utviklet kristendom, og dens frontfigurer som anførere underveis mot religionenes foreningen i en endetidsutopi, nasjonalt og globalt. Nye idèer (el åpenbaringer) driver modernitetens kirker videre på det gnostiske spor (jf 1 Kor 14:36, Gal 1:8).

Med kirkens rene kjennetegn i de helliges forsamling er den Oppstandne det samlende midtpunkt, virksom med sin Hellige Ånd. Det unike ved kirken samler og drar.

I lovreligionene står mennesket i sentrum med fornuftsvisdom, føleri og gjerningsstrev. Kirketilpasninger gir kortsiktig sympati, men prisen for menneskepåfunn er likegyldighet og menigheter uten misjonerende kraft.

Kunnskapen om Guds frie nåde for Kristi skyld lar mennesker kjenne den trofaste Gud i all hans kjærlighet ved den han utsendte, Jesus Kristus, og ha evig liv i Gud (1 Kor 2:9, Gal 2:20). Denne kjennskap gir visshet om barnekår og arverett hos Gud, og frimodighet i gode gjerninger med Kristus som eksempel (Rom 5:1f, 6:8, 1 Kor 15:55, 1 Pet 1:3).

All lovreligion fallbyr skinnløsninger på menneskenes livsproblem –skyld og skam og håpløshet (Ef 2:20, Heb 2:15). De kan dempe vel symptomene, men gir ingen reell løsning (1 Kor 10:20, Rom 3:20, Gal 2:16). Lovreligion er "under forbannelsen" (Gal 3:10).

Med troen på Guds frie nåde for Kristi skyld følger den gudsyndyrkelse som oppfyller det første bud og har sin glede i alle Guds ti bud.

Med lovreligion dyrker man fremmede guder, og fremst blant dem er menneskets ego.

De troende vet med seg selv at de er syndere for Gud, men ikledd Kristi fullkomne rettferdighet, gitt den enkelte i dåpen. Den anvender de, enhver på seg selv, i tillit til Gudsløfte om salighet for hver den som tror (Mt 5:3, Mk 16:16). Med Kristus til gave, er de fri til å tjene Gud og sin neste i gjerninger som har Guds ord og befaling for seg.

Lovreligion fanger og overvåker menneskene i lovstrev livet ut (Gal 3:23): Blir den etiske fordring tydeliggjort og skjerpet, blir skyld og skam og håpløshet blottstilt. Konfrontert med lovens forbannelse (Gal 3:10b), er virkningen vrede, fortvilelse eller forherdelse (Rom 3:19b, 4:15a, 2 Kor 3:7, 9)

Mister en kristen troens frimodighet, er absolusjonen i privatskriftemålet Guds legedom: «Jeg forlater deg dine synder, i Faderens» osv (Joh 20:23).

Lovreligionens strategier er mange, men tiden holder fast det passerte. Gjort er gjort.

Kirkens bekjennelse til den rett utlagte Skrift samler de troende på kirkens grunn, lagt i begynnelsen. Guds frie nåde gir frihet til å fremtre som apostolatets kirke, entydig og med forutsigbarhet i enhver situasjon, og dermed frihet til å uttrykke læren i sakssvarende former etter kjærlighetens lov.

Kirketilpasninger til lovreligion og fornuftsvisdom medfører læremangfold underlagt menneskers interessekontroll. Hvor kirken fremstår som tjenestefellesskap på samtidskulturens vilkår, der fremtrer fellesskapet med uforuts, i strid med Guds troverdighet. Forpliktet på

menneskelige tradisjoner og vedtekter, er menighetene underlagt meningsyndere på prekestolene, og studentene prisgitt «fagteologers» agenda.

Sluttord

Emnet stiller oss overfor store dyp. Hverken engler eller mennesker evner å utforske dem. Et slikt dyp er foreningen av Guddom og manndom i Jesus fra Nasaret. Et annet dyp er den hellige Guds forbarmende nåde mot syndere, fattige i seg selv. Guds frie nåde er underfull og troverdig til samme tid.

Guds troverdighet består i Jesu oppstandelse fra de døde. Gud har oppfylt sine løfter i Jesu korsdød. **Jes 53:11b** – *Min rettferdige tjener skal gjøre de mange rettferdige når de kjenner ham, for han har båret deres synder.* Guds frie nåde består i dette salige bytte, ellers ukjent for menneskene. Evangeliet åpenbarer Guds gaverettferdighet og stadfester den med den rett utlagte Skrift fra dens Herre.

Rettskafne prester formidler Kristi ord, gitt kirken i og med apostelordets lære. De forkynner Guds frie nåde uten forbehold, og oppmuntrer til gode gjerninger med Kristus som eksempel. Et Luther-ord beskriver dem som «profetenes barn» eller profetdisipler, *«som ikke fremstiller noe av sitt eget eller noe nytt - slik profetene gjør, men lærer det som de har tatt fra profetene.»* (Utleggelse av Davids siste ord, 2 Sam 23:3. WA 54:35) Troens bekjennere samler seg om rettskafne prester og samarbeider med dem om nådemidlenes bruk.

Den gamle medisin er god som ny: Forkynn Guds hellige lov i all sin herlighet. Forkynn synders frifinnelse på grunn av Kristi fortjeneste i all sin herlighet. Forkynn Guds nådepakt med den enkelte i dåpen i all sin herlighet. Forkynn absolusjonen i skriftemålet i all sin herlighet. Og forkynn Guds gaveunder i alterets sakrament i all sin herlighet. Med Kristus som gave, forkynn Kristi fornyende gjerning ved troen i all sin herlighet – og glem ikke hensikten med å være døpt i vann. Hvorfor? **2 Kor 12:9f** – *«Min nåde er nok for deg, for kraften fullendes i svakhet.»*

Rom 12:1 – Ved Guds barmhjertighet formaner jeg dere, brødre, til å bære legemet fram som et levende og hellig offer som er til Guds behag. Det skal være deres åndelige gudstjeneste. Og la dere ikke lenger prege av den nåværende verden, men la dere forvandle ved at sinnet fornyes, så dere kan dømme om hva som er Guds vilje: det gode, de som er til hans behag, det fullkomne.

Årsaken er hele veien Guds frie nåde på grunn av Kristi fortjeneste. Med ham til gave, følger virkningen i fornyelsen av våre sinn.

E-post: kaare.svebak@frakrøll@gmail.com